

DIRBOME KARTU SU LIETUVA

Liūda Rugienienė

*Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisija pradėjo darbą 1996 metais. Pirmas komisijos pirmininkas nuo JAV LB buvo Donatas Skučas, o po trejų metų šias pareigas perėmė **Liūda Rugienienė**, vadovavusi komisijai kartu su tuometiniu Seimo nariu Vaclovu Karbauskiu. Šįkart skaitytojų dėmesiui siūlome Liūdos Rugienienės prisiminimus apie aktyvų to meto laikotarpį.*

Kai prisimenu pirmuosius kelerius metus po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, į atmintį grįžta nerimą tuomet kėlęs klausimas: „Kokie bus Lietuvos ir išeivijos ryšiai?“

Amerikos lietuviškoji visuomenė nebuvo pasirengusi planingai bendradarbiauti su Lietuva. Tokių minčių vedama JAV LB Krašto valdyba (pirmininkas Algimantas Gečys) kartu su JAV LB Michigano apygarda (pirmininkė Liūda Rugienienė) 1993-ųjų birželio 19-20 dienomis nutarė surengti visuomeninę politinę konferenciją. Buvo sudarytas energingas konferencijos rengimo komitetas.

Dalyvauti konferencijoje užsiregistravo per 200 įvairių profesijų ir patirčių išeivių iš JAV ir Kanados. Iš Lietuvos atvyko tuometis ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, Lietuvos Seimo nariai Romualdas Ozolas, Aloyzas Sakalas, Saulius Šaltenis. Taip pat atvyko diplomatas Stasys Lozoraitis, būsimas Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Liūda Rugienienė su JAV LB veikloje jai daug padėjusiu vyru Algium Rugieniumi

2001 m etais iš Lietuvos atvykę Janina Šniaukštienė ir tuometinis Seimo narys Vaclovas Karbauskis

Paskaitoms ir simpoziumams buvo parinktos temos „Išeivijos žvilgsnis – nepriklausomos Lietuvos valstybės santykiai su išeivija“ (dr. V. Adamkus, advokatas Rimas Domanskis, dr. Juozas Kazickas ir dr. Tomas Remeikis) ir „Kliūtys santykiuose tarp išeivijos ir Lietuvos: barjerai, tarpekliai ar praraja“ (dr. Vytautas Bieliauskas). Specialus komitetas, pirmininkaujant Broniui Nemickui, pasiūlė išvadą, kurios dalyvių beveik vienbalsiai buvo priimtos.

Konferencijos metu buvo galima pasitarti tarpusavyje, tad gimė idėja steigti Lietuvos Seimo atstovų ir išeivijos komisiją. Buvo galvojama apie bendrą Lietuvos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) komisiją, tačiau PLB valdyba nepritarė komisijos steigimui. JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) taryba ir valdyba apsisprendė

tokią komisiją steigti viena. Reikėjo parengti dvišalio Lietuvos ir JAV LB atstovavimo principus.

1994 metais JAV LB XIV Taryba metinėje sesijoje priėmė nutarimą: „JAV LB Taryba pritaria Lietuvos Seimo ir užsienio lietuvių Amerikoje (JAV ir Kanados) komisijos steigimui ir įpareigoja JAV LB Krašto Visuomeninių reikalų tarybą per vieną mėnesį parengti JAV LB atstovavimo toje komisijoje sąlygas ir pristatyti JAV LB Tarybai tvirtinti.” Kanados LB suvažiavime, vykusiame po poros mėnesių, taip pat buvo svarstomas komisijos steigimo reikalas, tačiau tai nepriimta vieno balso skirtumu.

1995-ųjų sausio 26 dieną Lietuvos Seimas priėmė nutarimą dėl komisijos sudarymo: „1. Sudaryti Lietuvos Respublikos Seimo ir Amerikos Lietuvių Bendruomenės atstovų komisiją bei patvirtinti komisijos nuostatus /.../. 2. Pavesti Lietuvos Respublikos Seimo valdybai spręsti komisijos būstinės ir finansavimo klausimus.”

Šis Seimo nutarimas buvo pasirašytas tuomečio Seimo pirminko Česlovo Juršėno ir įsigaliojo gegužės 10 dieną, kai buvo paskelbtas „Valstybės žiniose”. JAV LB Taryba patvirtino Krašto valdybos paruoštą projektą. Buvo priimti svarbūs nutarimai, kad komisijos atstovai turi būti JAV LB Tarybos nariai, taip pat, kad komisija gali būti papildyta kitų kraštų Lietuvių Bendruomenių atstovais, jei tam pritaria visi komisijos nariai. Juk PLB Seimuose nuolat girdėjome: „Kodėl gali dalyvauti tik amerikoniai?”

Tokia buvo Lietuvos Seimo ir JAV LB komisijos kūrimo pradžia. Nugalėjome trukdžius, kilusius ne iš Lietuvos, o iš mūsų šalies, kartu susilaukėme ir nuoširdaus pritarimo bei pagalbos. Pradėję darbą, komisijos nariai parengė Integralios Tautos dokumentą, kuriame buvo nustatyti veiklos principai ir veikimo sritys (plotmė). Bendro darbo principai pasirinkti tie patys, jau užfiksuoti „Lietuvių Chartoje” ir Lietuvos Konstitucijoje. Komisijos nariai sutarė, kad darbas bus organizuojamas šiose srityse: nacionalinio saugumo, etninių reikalų, jaunimo, švietimo, kultūros, sporto, sveikatos, socialinių reikalų, ūkio ir tarptautinės politikos.

Tenka konstatuoti, kad komisija beveik visas čia minėtas temas svarstė, kūrė bendrus projektus ir siūlė Lietuvos Seimui bei JAV LB vykdyti. Nacionalinio saugumo posėdžiuose buvo svarstomas Lietuvos stojimo į NATO reikalas. Vienas pirmųjų projektų buvo Martyno Mažvydo jubiliejus, kurio proga buvo atspausdinta Mykolo Tvarausko „Pirmoji Amerikos lietuviška knyga”.

Džiaugiamės, kad minėtos komisijos darbas tebevyksta ir išaugo į Lietuvos Seimo ir PLB komisiją. Šįmet ji atšventė jau 26 metų darbo sukaktį.

2021-ųjų kovo 1 diena

Lietuvos mokslininkai, atvykę į XII Moko ir kūrybos simpoziumą Chicago su palydovais (šešta iš dešinės - Liūda Rugienienė)